

ПВНЗ УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра управління та адміністрування

**УПРАВЛІННЯ БАНКІВСЬКИМ БІЗНЕСОМ
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітній рівень	<u>другий</u>
Освітня програма	<u>Фінансовий менеджмент у сфері бізнесу</u>
Вид дисципліни	<u>базова</u>
Мова викладання, навчання та оцінювання	<u>українська</u>

Івано-Франківськ

ПВНЗ Університет Короля Данила

2020

ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні кафедри управління та адміністрування

Протокол № 2 від 02.09.2020 р.

Розробник:

Гавадзин Н. О. доцент кафедри управління та адміністрування, кандидат економічних наук.

Контактний телефон	+380506615702
e-mail	nataliia.o.havadzyn@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	202
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua

**Лист оновлення та перезатвердження робочої програми
навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта освітньої програми
2020-2021	02.09.2020	протокол №2		

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни

Загальна інформація про дисципліну. Навчальна дисципліна «Управління банківським бізнесом» є складовою методичного забезпечення навчального процесу для підготовки магістрів галузі знань 07 Управління та адміністрування (за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»). Фахівці з менеджменту вважають управління сучасним банком однією з найбільш складних сфер людської діяльності, оскільки в умовах ринкової економіки банки знаходяться в центрі багатьох суперечливих і важкопрогнозованих процесів, що відбуваються в економіці, політиці та соціальній сфері. Кризові явища в банківському бізнесі, з одного боку, пов'язані з макроекономічними проблемами, що ззовні впливають на діяльність банків, а з іншого – з вагомим впливом внутрішніх чинників, серед яких, окрім проблем фінансового характеру, значне місце займають труднощі в галузі управління, технологій та організації власної діяльності.

Місце дисципліни в освітній програмі. Дисципліна «Управління банківським бізнесом» тісно пов'язана з іншими економічними дисциплінами: «Управління ризиками», «Міжнародний фінансовий менеджмент», «Інноваційний розвиток бізнесу», та ін., що дає змогу закріпити вже набуті знання і поглибити професійну підготовку фахівців економічного профілю.

Цілі та зміст. Основними критеріями вивчення дисципліни є теоретична та практична підготовка студентів із питань прогнозування процесів, що відбуваються у банківському секторі та формування рекомендацій для прийняття управлінських рішень, заснованих на аналізі фінансового стану банку. У процесі навчання студенти отримують унікальну можливість вивчити сучасні фінансові технології, методи фінансового аналізу і познайомитися з передовим досвідом реалізації фінансових стратегій провідних банків. «Управління банківським бізнесом» сприяє: оволодінню вмінь формувати аналітичний висновок із поданої та дослідженої інформації; вивченню елементів управління активами і пасивами банку; набуттю вмінь управління прибутком банку; вивченню елементів управління ризиками та ліквідністю у банківському бізнесі; засвоєнню теоретичних основ формування успішних бізнес рішень; визначенню завдань, функцій та структури управлінням бізнес процесами у банківському бізнесі.

Результати навчання та їх співвідношення із програмними результатами навчання. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде вміти: використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової

діяльності; знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи та страхування; здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності; відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування; вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності; вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи та страхування та управляти ними; застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування; здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання; застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

Метою дисципліни «Управління банківським бізнесом» є підготовка висококваліфікованих фахівців, які володітимуть компетентностями: здатність приймати обґрунтовані рішення; здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності; здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування; здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

Професійні компетентності, яких набувають студенти внаслідок вивчення навчальної дисципліни

Код компетентності	Назва компетентності	Результати навчання
ЗК 5	Здатність приймати обґрунтовані рішення	04 відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування 07 вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності 11 Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень
СК 1	Здатність використовувати фундаментальні закономірності	01 використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими

	розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності	інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності 02 знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи та страхування 03 здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності
СК 3	Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування	08 Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи та страхування та управляти ними 09 Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування 10 Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання
СК 9	Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію	12 Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів

Сформовані компетенції необхідні для майбутньої роботи студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	1М	
Семестр	1	
Кількість кредитів ECTS	3	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	16 (в годинах)
	семінари, практичні	14 (в годинах)
	лабораторні	-
Самостійна робота		60 (в годинах)
Форма підсумкового контролю	Залік	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
	«Управління ризиками»
	«Міжнародний фінансовий менеджмент»
	«Інноваційний розвиток бізнесу»

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ БАНКІВСЬКИМ БІЗНЕСОМ

Концепції банківських установ та види їх послуг. Управління банківським бізнесом як напрямок діяльності та науковий напрямок. Предмет та завдання. Функції управління банківським бізнесом. Інформаційне забезпечення управління банківським бізнесом

Тема 2 УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Склад капіталу банку та його основні функції. Методи оцінки розміру власного капіталу. Аналіз власного капіталу банку. Управління капіталом комерційного банку

Тема 3 УПРАВЛІННЯ ЗОБОВ'ЯЗАННЯМИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Порядок формування зобов'язань банку. Аналіз зобов'язань комерційного банку. Методи і інструменти управління зобов'язаннями банку

Тема 4. УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ТА ПАСИВАМИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Принципи управління активами банку. Управління кредитними операціями банку. Сутність управління активами і пасивами. Стратегія управління активами і пасивами банку. Організація процесу управління активами і пасивами

Тема 5. УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ

Необхідність і сутність управління ризиком. Види ризиків банківської діяльності. Оцінка банківських ризиків. Процес управління ризиками. Методи управління ризиками

Тема 6. УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Принципи управління ліквідністю банку. Аналіз ліквідності комерційного банку. Стратегічні підходи до управління ліквідністю

Тема 7. УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Мета та завдання управління прибутком банку. Механізм управління прибутком банку

Тема 8. АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ КОМЕРЦІЙНИМ БАНКОМ

Сутність та причини кризи банківських установ. Сутність антикризового управління комерційного банку. Діагностика кризи комерційного банку

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Код компетентності	Назва компетентності	Результати навчання	Поточне оцінювання
ЗК 5	Здатність приймати обґрунтовані рішення	04 відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування 07 вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності 11 Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень	Перевірка індивідуальних завдань обговорення питань, підготовка висновків, експрес-контроль у формі тестів
СК 1	Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності	01 використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності 02 знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи та страхування 03 здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності	Підготовка наукових текстів, анотацій публікацій, експрес-контроль у формі тестів

СК 3	Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування	08 Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи та страхування та управляти ними 09 Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування 10 Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання	Перевірка написаних рефератів, виступи, експрес-контроль у формі тестів
СК 9	Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію	12 Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів	Усне експрес опитування, перевірка ситуативних завдань, проведення розрахунків, експрес-контроль у формі тестів

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів

Поточне оцінювання студента університету з навчальної дисципліни здійснюється за чотирьохбальною шкалою, де «2» – незадовільно; «3» – задовільно; «4» – добре; «5» – відмінно.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів.

Діагностика (моніторинг і перевірка) результатів навчання здійснюється шляхом підсумкового контролю, який проводиться у формі заліку, який є завершальним етапом вивчення навчальної дисципліни та має на меті перевірити та оцінити отримані студентами знання, уміння та ступінь опанування ними практичних навичок, а також розвиток творчого мислення в обсязі вимог програми навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль з дисципліни «Бізнес-аналітика» проводиться у формі комп'ютерного тестування і оцінюється відповідно до шкали оцінювання знань студентів за ЄКТС. Питання, що виносяться на залік, у

вигляді тестів, охоплюють програму дисципліни і передбачають визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей. Тривалість екзамену – 20 хв., впродовж яких студенти мають дати відповідь на 30 питань: 20 – I рівня; 7 – II рівня і 3 – III рівня.

Студента слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами тестування, дорівнює або перевищує 60.

Шкала оцінювання знань студентів: національна та ECTS

Шкала в балах	Національна шкала	Шкала ECTS
90-100 балів	5 «відмінно»	A
80-89 балів	4 «дуже добре»	B
76-79 балів	4 «добре»	C
68-75 бали	3 «задовільно»	D
60-67 бали	3 «достатньо»	E
35-59 бали	2 «незадовільно»	F
1-34 бали	2 «неприйнятно»	FX

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засвоєння матеріалу та оволодіння навичками здійснюється студентами під час послідовного опанування матеріалу з 8-ти тем з відповідним поточним контролем у вигляді тестів, що проводяться під час аудиторних занять, а також, у ході проблемних дискусій; роботи в малих групах; виконанні презентацій; самостійної роботи над ситуаційними завданнями.

ПОЛІТИКА КУРСУ

На початку вивчення дисципліни «Управління банківським бізнесом» викладач ознайомлює студентів з політикою курсу, а саме студентів ознайомлюють з тим, що відпрацювання пропущених занять та незадовільних оцінок, отриманих студентом на навчальному занятті є обов'язковим.

Пропущені заняття. Відпрацювання пропущених занять проводиться згідно графіку прийому відпрацювань затвердженого завідувачем кафедри. Пропущені заняття повинні бути відпрацьовані до початку сесії. Відпрацювання пропущених лекцій проводиться шляхом усної співбесіди з викладачем чи тестування за темою лекції, згідно графіка відпрацювань. Відпрацювання семінарських занять проводиться у формі усної співбесіди з викладачем або написання письмової роботи. Після відпрацювання студентами пропущених занять викладач фіксує результат в академічному журналі.

Якщо студент бере участь у міжнародній або внутрішній програмі академічної мобільності, студент отримує індивідуальний навчальний план, який враховує фактичне виконання ним індивідуальних навчальних планів поточного та попередніх навчальних років. Якщо дисципліна не була перезарахована, відпрацювання пропущених занять здійснюється студентом впродовж семестру після повернення із навчання. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання.

День і час для відпрацювання пропущених занять: понеділок 14⁰⁰.

Самостійна робота Студенти виконують заплановані завдання самостійно під методичним керівництвом викладача. Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів фахових компетентностей. Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання становить **60 годин** від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни. У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки. СРС включає:

опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до практичних, семінарських, занять; підготовку до виступу на семінарських заняттях; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; виконання індивідуальних завдань за вивченою темою; написання рефератів чи наукових публікацій за заданою проблематикою; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до поточного контролю; підготовку до підсумкового контролю; систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до заліку.

Академічна доброчесність. Якість освітнього процесу забезпечується за допомогою дотримання принципів академічної доброчесності. Відповідно до статті 42 Закону України «Про освіту»: академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. В основі академічної доброчесності лежить чесність, довіра, порядність у виконанні своїх обов'язків, справедливість, повага та відповідальність. Академічна доброчесність покликана боротися із: плагіатом як актом шахрайства в студентських роботах, наукових статтях та тезах; фабрикацією та фальсифікацією результатів наукових досліджень; обманом, списуванням, використанні непередбачених навчальним процесом допоміжних матеріалів та технічних засобів.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження навчального курсу; відрахування із закладу освіти (крім осіб, що здобувають загальну середню освіту).

Відвідування занять. Усі без виключення студенти повинні відвідувати усі лекційні і семінарські заняття за умови відсутності поважної причини, яка унеможливує їхню присутність на занятті. У випадку відсутності на занятті - студенти повинні проінформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Поведінка в аудиторії. Усі студенти дотримуються правил поведінки в аудиторії.

Література. Уся література, яку студенти не можуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Криклій О. А., Маслак Н. Г., Пожар О. М. Банківський менеджмент: питання теорії та практики. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2011. 152 с.
2. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua> (дата звернення 20.08.2020)
3. Губарева І. О., Штаєр О.М. Фінансовий менеджмент у банку: навчальний посібник. Х.: Вид. ХНЕУ, 2012. 240 с.
4. Сокиринська І.Г., Журавльова Т.О. Фінансовий менеджмент у банку: Навчальний посібник. Дніпропетровськ : Пороги, 2016. 192 с.
5. Примостка Л.О. Фінансовий менеджмент у банку: підручник. К.: КНЕУ, 2012. 338 с.
6. Лачкова В. М., Лачкова Л. І., Шевчук І. Л. Фінансовий менеджмент у банку: навч. посіб.: Видавець Іванченко І. С., 2017. 180 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Національного банку України:
URL: <http://www.bank.gov.ua> (дата звернення 17.08.2020)
2. Офіційний сайт Асоціації українських банків:
URL: <http://aub.org.ua> (дата звернення 18.08.2020)
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України:
URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 19.08.2020)